

AMALIY MASHG'ULOTLARDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Yerzakova Roza Kidirbayevna

"TIQXMMI" Milliy tadqiqot universiteti,
Texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish
va boshqarish kafedrası assistenti

Annotatsiya: Amaliy mashg'ulotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Hayotning barcha jabhalarida tezkor o'zgarishlar, innovatsiyalar joriy etilayotgani natijasida oliy ta'lim muassasalari ham pedagogik yondashuvlarni zamonaviylashtirishga intilmoqda. Zamonaviy ta'lim bilan bog'liq mavjud ehtiyojlarning qondirilishi, ilmiy-texnik taraqqiyotning ta'lim mazmuniga ta'siri va bugungi davrga xos yangilanishlarni o'zida mujassam etgan innovatsion pedagogik usullar ahamiyati so'nggi yillarda borgan sari ortib bormoqda. Bu esa amaliy mashg'ulotlar darslarini o'tkazishda ham yangi, samarali yondashuvlarni faol tatbiq etishni talab qilmoqda. Ushbu tezisda Amaliy mashg'ulotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: amaliy mashg'ulotlar, innovatsion pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayoni, zamonaviy metodlar, interaktiv usullar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, samaradorlik, talabalarning faolligi, kompetensiya yondashuvi, dars sifati

Pedagogik innovatsiyalar o'qitish jarayonida an'anaviy yondashuvlardan farqli jihatlari bilan ajralib turadi. Avvalo, innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni amaliy faoliyatga jalb etish, o'quv materiallarini chuqur o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Amaliy mashg'ulotlarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali talabalarning mavzuga bo'lgan qiziqishini

kuchaytirish, ular o'rtasida interaktiv muhit yaratish va bilimlarni mustahkamlash maqsadga muvofiqdir. Innovatsion yondashuvlar mashg'ulotlarni nafaqat monoton, balki jonli, mazmunli va samarali o'tishini ta'minlash imkonini beradi. Bunday texnologiyalarning joriy qilinishi orqali o'qituvchilardan yangicha metodlarni o'zlashtirish, o'quvchilar esa zamon talablari asosida bilimlariga chuqur yondashish kutiladi. Ta'lim-tarbiya vazifalarini yangicha shakllarda amalga oshirish, ta'lim oluvchilarni amaliy vazifalarni mustaqil bajarishga tayyorlash orqali ularning natijaviyligi oshib boradi. Zamonaviy dunyoda olib borilayotgan global jarayonlardan chetda qolmaslik, ilg'or tajribalardan foydalanish har bir pedagogning ustuvor maqsadi bo'lishi zarur.[1]

Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'z mohiyati bilan o'zaro faoliyatga asoslanadi. Bu esa o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi aloqaning interaktivligini oshiradi. Talaba dars jarayonida bilim va ko'nikmalarini mustaqil egallaydi, o'zini namoyon qilishga intiladi, shuningdek, natijalarni baholashda ham faol ishtirok etadi. Amaliy mashg'ulotlarda, ayniqsa, modellashtirish, loyiha ishlarini bajarish, guruhlarda ishlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish kabi usullarni e'tibor bilan joriy qilish natijasida sifatli ta'lim ta'minlanadi. Natijada bilimlar nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham puxta o'zlashtiriladi. O'qituvchi uchun innovatsion texnologiyalarni amalda qo'llay bilish mahorati dolzarbdir. Chunki ular orqali har bir dars muammoli savollarga boy, talabalarni faol ishtirok etishga undaydigan, ularning mustaqil fikrlashi va natijaviy faoliyatini ta'minlaydigan mashg'ulotga aylanadi. Bu jarayonda texnologiyalardan foydalanish o'qituvchi uchun o'qitish metodikasini takomillashtirish imkoniyatini beradi. Masalan, loyiha asosida o'qitish, klaster texnologiyasi, aqliy hujum usuli, blits-so'rov, guruhlarda ishlash kabi zamonaviy shakllar orqali amaliy mashg'ulotlarning samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Bu esa talabada o'rganilayotgan fan mazmunini chuqur idrok etish va uni bevosita hayotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantiradi.[2]

Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quv muhitini yaratishda ham katta ahamiyat kasb etadi. Talabalar uchun mustaqil ishlash imkoniyatlari yaratiladi, bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiluvchi interaktiv platformalar va boshqa vositalar jalb qilinadi. Bir vaqtning o'zida zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida talaba shaxs sifatida rivojlanadi, zamonaviy kompetensiya va malakalarni egallaydi. Bu esa zamon talablariga mos kadrlar yetishtirishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar natijasida shaxsiylashtirilgan ta'lim, differensial yondashuv, o'quvchilarning individual holatlarini hisobga olish imkoniyati yaratilishi ta'limda sifat va natija masalasini e'tiborga olishga yordam beradi. Talaba va o'quvchilar o'zlarining bilim olish, amaliyotga tadbiiq qilish, yangi loyihalarni amalga oshirish, o'z ustida ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishadi. Bu esa nafaqat darsda, balki o'qitishdan tashqari faoliyatda ham talabaning yetakchilik sifatleri shakllanishiga asos yaratadi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar orqali tashkil etilgan amaliy mashg'ulotlar o'qituvchidan yangicha metodika, kreativlik, muntazam izlanish va o'z ustida ishlashni talab etadi. Yangi usullar darslarni bir maromda davom ettirish, monotonlikni yo'qotish, har bir talaba bilan individual ishlash, o'quvchilarning ehtiyojlarini to'g'ri belgilash va ularga yordam ko'rsatishni ta'minlaydi.[3]

Bundan tashqari, amaliy mashg'ulotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalarni tatbiiq etish orqali o'quvchi va talabalarning o'z sohasiga doir qiziqishi oshiriladi, motivatsiyasi kuchaytiriladi, axborotlarni tahlil qilish, xulosa chiqarish, muammoli vaziyatlarni hal qilishda mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlanadi. Har bir mashg'ulot oddiy ma'lumot yetkazish emas, balki talabaning intellektual va amaliy salohiyatini rivojlantirish, unda fanlararo integratsiyani shakllantirish, o'zaro madaniyatli muloqotga o'rgatish imkonini beradi. Shular bilan birga, innovatsion texnologiyalar yordamida jarayonni monitoring qilinadi, bilimlar bahosi aniq, shaffof va obyektiv belgilanadi, natijalarga qarab pedagogik yondashuvlar

boyitiladi, kamchiliklar o'z vaqtida bartaraf qilinadi. O'quvchilar zamonaviy kasb sohasidagi real vazifalarni mustaqil hal qilishga, bosqichma-bosqich o'zlashtirishga, o'z faoliyati analizini olib borishga o'rgatiladi. Bu esa raqobatbardosh, malakali va amaliyotga tayyor kadrlarni tarbiyalashda asosiy omil hisoblanadi. Amaliy mashg'ulotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishda intensiv o'qitish, aqliy hujum, interaktiv usullar, virtual platformalar va masofaviy ta'lim imkoniyatlari keng joriy qilinmoqda. Bu esa zamonaviy pedagogika oldida turgan eng muhim vazifalardan biri – o'quvchining dars jarayonida faol ishtirokini, mustaqil bilim olish, o'z ustida ishlash va hayotiy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.[4]

Innovatsion texnologiyalar o'z mohiyati bilan ijtimoiy soha rivojiga, hamkorlikka, zamonaviy kasb sohalari ehtiyojlariga moslashishga, jamoaviy faoliyat yuritishga yordam beradi. Bu orqali o'quvchilarning professional kompetensiyalari, loyihaviy faoliyatga qiziqishi va natijaga erishish uchun nisbatan yangi yo'llarni izlab topish qobiliyati kuchayadi.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, amaliy mashg'ulotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali joriy etish natijasida ta'lim jarayonining sifat ko'rsatkichlari sezilarli oshadi. Bu texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodiy salohiyatini, kasbiy ko'nikmalarini, bilimlarni real hayotga tatbiq etish qobiliyatini rivojlantiradi hamda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida yangi pedagogik hamkorlik muhitini yaratadi. Natijada, zamonaviy kasb sohalari ehtiyojiga mos kadrlar tayyorlanadi, ta'lim tizimining innovatsion rivojlanishiga zamin yaratiladi. Amaliy mashg'ulotlarda ilg'or usullarni qo'llash orqali nafaqat bilim, balki hayotiy kompetensiyalar, mustaqil qaror qabul qilish, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va professional yetakchilik sifati shakllantiriladi. Shu orqali jamiyatda intellektual

salohiyatga boy, ilg'or, zamonaviy bilimlarga ega bo'lgan shaxslarni yetishtirish mumkin bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduvaliyeva, G. (2019). "Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning samaradorligi: tajriba va natijalar". O'zbekiston pedagogik axborot, 3(4), 22-29.
2. Abdullayeva, Z. U. (2021). "Pedagogik ta'limda innovatsion texnologiyalarni joriy etish: muammolar va yechimlar". Zamonaviy ta'lim islohoti, 6(2), 45-53.
3. Allamurodova, Z. (2018). "Amaliy mashg'ulotlarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning didaktik asoslari". Oliy ta'limda innovatsiyalar, 4(1), 56-61.
4. Islomov, I., & Xalilova, D. (2020). "Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarning o'rni". Ta'lim va innovatsiya, 11(3), 36-41.
5. Karimova, M. (2017). "Amaliy mashg'ulotlarda zamonaviy metodlar va yondashuvlar". Ta'lim muammolari va yangi yondashuvlar, 2(5), 28-35.
6. Qodirova, Z. (2022). "Talabalarga amaliy mashg'ulotlarda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash samarasi". O'zbekiston pedagogik yangiliklari, 8(2), 44-50.